

המביא גם פרק שני גיטין

כג.

עין משפט נר מצוה

פא א ב ג א ג מ"ג פ"ג מ"ג
 גירושין ה"ו טו ז יח
 סג עשין נ טור ש"ע
 אה"ע פ"י קב סעף ג ד
 וע"ש צ"מ ובמ"מ:
 פ"ד מ"י פ"ו מהלכות
 גירושין ה"ו ו סג
 עשין נ טו ש"ע אה"ע פ"י
 קמא סעף לא:
 פ"ח ה"מ שם הלכה ח
 טו ש"ע שם סעף לז:
 פ"ט ו ד מ"י שם פ"ו
 הלכה טו סג שם
 טו ש"ע אה"ע פ"י קמג
 סעף יא:

פסקי ר"ד

והוא שיהא גדול עומד על
 גביו. פ"י ר"י א"עוהו הוא
 דאמר עדי מסירה כרתי
 והאי וכתב לה על כתיבת
 הגט קאמר ובעי דליהוי
 לשמה וכיון גדול עומד
 על גביו ואומר להן
 כתבוהו לשם פלוני
 ופלונית כשר א"ל רב נחמן
 אלא מעתה נביר וישראל
 עומד על גביו הכי נמי
 דכשר וכ"ת הכי נמי
 והתניא נביר פסול נביר
 אדעתא דנפשיה קעביר פ"י
 ולא מהני ביה ישראל
 עומד על גביו ורב יהודה
 אמר שמואל והוא ששייר
 מקום התורף ור' א"עוהו
 הוא וסיפא דקתני שאין
 קיום הגט אלא בחתמו
 היינו עדי מסירה דרוב
 גיטין נמסרין בפני
 החותמין: הכל כשרים
 וכו' בשלמא חרש שוטה
 וקטן לאו בני דיעה נינהו
 ובעינן שיהא השליח בר
 דעת דומיא דשולחו וכמו
 שאין הקטן עושה שליח
 לעצמו כך אינו נעשה
 שליח לאחרים ואפילו
 למי"ד לקמן בפי התקבל
 (סד): דקטן וזה לעצמו
 החם הוא משום דוביית
 קטן מדרבנן אבל לאחרים
 אינו וזה עדי שביא שמי
 שערות נביר נמי לאו בר
 כריתא הוא ובמ"מ
 דלנפשיה לא חזי לא מצי
 למיבעי לאחרני אלא
 סומא מ"ט לא ואסיק רב
 יוסף הכא בחוצה לארץ
 עסקינן ומשום דבעי
 למימר בפני נכתב ובפני
 נחתם ולא מצי א"ל אבי
 אלא מעתה פקח ונסתמא
 דמצי אמר הכי נמי דכשר
 וכ"ת הכי נמי והא קתני
 פקח ונסתמא וחזר
 נתפתח חזר נתפתח אין
 לא חזר נתפתח לא. ה"ה
 דא"ע"ג דלא חזר נתפתח
 ואידי דקתני שפוי
 ונשתתה חזר ונשתתה
 דטעמא דחזר ונשתתה הא
 לא חזר ונשתתה לא תנא
 נמי פקח ונסתמא וחזר
 נתפתח אמר רב אשי
 דייקא נמי דקא תני כל
 שתחילתו וסופו בדעת ולא
 קתני כל שתחילתו וסופו
 בכשרות כשר ש"מ פ"י
 סומא בר דעת הוא ואינו
 נכלל בכלל זה ש"מ לא
 קאי האי כללאל אלא
 אשארא בלא סומא:

והוא שהיה גדול עומד על גביו. ואומר לו כחזק לזרוך פלוני. דקסבר ר"ה מתני' ר"א היא דבעי כתיבה לשמה וסיפא דקאמר שאין קיום הגט אלא בחתמו היינו עדי מסירה דרוב גיטין נמסרין בפני החותמים ואמליעמא קאי ולא ארישא לאכשורי כתיבת חרש בלא גדול על גביו: **לדעסיה דנפשיה עבד.**

דהא גדול הוא ויש בו דעת ואע"פ שזה אומר לו כן שמה הוא גמר בלבו לשם אחר אבל קטן אין בו דעת אלא לשמה שזה מלווהו: **לאו מילתא היא דאמרי.** אלא מעתה עובד כוכבים וישראל עומד כו' דהוא ס"ל דפסול ודאי כשר הוא ואפילו אין ישראל עומד על גביו. וגבי חרש שוטה וקטן נמי ליתא לדרכ הונא דא"ע"ג דאין גדול עומד על גביו נמי כשר דמתני' ר"מ היא דלא עבי כתיבה לשמה דדרש וכתב דקראי אסתמינת עדים: **דמדקפסיל ליה לעובד כוכבים.** כפיפא דמתני':

לענין הנכסה. לפי שאינו בחזקת גיטין וקידושין ואין אדם נעשה שליח לדבר שאינו שייך בו וגבי כתיבה שייכה ש"מ דוקא קתני בהנאה ובכתיבה כשר דקתני טעמא שאין קיום הגט אלא בחתמו ולא איכפת לן אס נכתב שלא לשמה דאי תנא ושייר הו ליה נמי לשיורי כפיפא: **ההיא.** דתניא פסול: **ר"א היא דאמר עדי מסירה כרתי.** וסתמינת עדים וסתמינת עדים אינה מן הסוגה הילכך וכתב לה אכתב הגט ובעינן כתיבה לשמה: והא ודאי. כי כתיבה עובד כוכבים לאו לשמה הוא לעובד כוכבים אדעתא דנפשיה קעביר ומשום הכי תניא פסול: **אמר רב נחמן אומר היה כו'.** אסתמא דמילתא היא וכן מסתבר ואית דגריסי והא ודאי עובד כוכבים כו' בלשון קושיא ופרכינן אהא דאמר רב נחמן עובד כוכבים כשר אמר רב נחמן כו' תירוץ הוא: **כשהוא כושבו כאלו כושבו כאלו כושבו לשמה.** הכי משמע **כאלו כושבו לשמה** ונתפתח שוטה ונשתתה פסול אבל פקח ונתתתה שפוי ונשתתה פתוח ונסתמא כשר זה הכלל כל שתחילתו וסופו בדעת כשר: **גמ' בשלמא** חרש שוטה וקטן דלאו בני דיעה נינהו עובד כוכבים נמי דלאו בר

אלא מעתה עובד כוכבים וישראל עומד כו'. פ"י בשלמא בלא עומד על גביו ניחא דקסבר רב נחמן דאיכא היכרא דכותבין לשמה ע"פ הבעל אבל בעובד כוכבים ליכא היכרא דלשמה דהכי אכל למאי דאוקמא בגדול עומד על גביו אפי' עובד כוכבים נמי אלא ודאי בלא גדול עומד על גביו מיירי וא"כ הדרה קושיא לדוכמין דהא לאו בני דעה נינהו:

עובד כוכבים אדעתיה דנפשיה קעביר. תימה לר"י דצפ' אין מעמידין (ע"ו דף כו.) בעי רבי יהודה מילה לשמה ואפי' קתני ימול ארמאי ולא אמר דלדעמיה דנפשיה קא עבד ואומר ר"י דהא דאמר דלדעמיה דנפשיה עבד היינו שעושה סתם וגבי גט סתם לאו לשמה קאי כדאמר צריש זכמים (דף כג.) משום דסתם אשה לאו לגירושין עומדת אלא מילה סתמא לשמה קיימא כדאמר צזכמים סתמן א' לשמן קיימי:

אימא שנחתם שלא לשם אשה. א"ע"ג דסיפא קתני יתר על כן כו' ומוקי לה בגמרא כר"א מ"מ מה שיכול לדמוק ולהעמיד כר"מ מעמיד משום דקילי דסתם מתני' ר"מ היא וא"ת והיכי קאמר שנחתם והא קתני כילד שנת קול סופרים מקינין ונמ' מפרש צסופרים העשוין להתלמד י ו"ל דרך סופרים לכתוב ולחמסו גט כדי להתלמד: **והוא** ששייר מקום התורף. אמאי דאקשי לעיל והא לאו בני דעה נינהו אלא **לשנויי:**

עובד כוכבים נמי דלאו בר היתרא הוא. הוה נמי למימר משום דבעינן שזחוס בני צרית אלא ניחא ליה למימר האי טעמא דשייך אף צענד: **במ"מ נומרו** ולמי נתנו. מכאן משמע דלרין שייר השליח שזכו הבעל וזו היא אשתו ושמה יש לחלק לדוקא סומא שיכול להטעמו ויש לחוש יומר שמה יטעוהו:

הוא הדין א"ע"ג דלא חזר ונתפתח כו'. והא דאמר ציש נוחלין (צ"ג דף קכח.) היה יודע לו עדות עד שלא נסתמא ונסתמא פסול לעדות ה' שאני כהא דגבי נט' אפי' אשה נלממ' ט' מדע דאפילו סומא מעיקרא קאמר כהא אלא סומא אמאי לא: אין היתרא הוא אלא סומא אמאי לא אמר רב ששת לפי שאינו יודע ממי נומרו ולמי נתנו מתקיף לה רב יוסף היאך סומא מותר באשתו היאך בני אדם מותרים בנשותיהם בלילה אלא במביעות עינא דקלא הכא נמי במביעות עינא דקלא אלא א"ר יוסף יהכא בחוצה לארץ עסקינן דבעי למימר בפני נכתב ובפני נחתם ולא מצי למימר א"ל אביי אלא מעתה פקח ונסתמא דמצי אמר הכי נמי דכשר והא קתני חזר ונתפתח אין לא חזר ונתפתח לא יה"ה דאף על גב דלא חזר ונתפתח ואידי דקתני שפוי ונשתתה חזר ונשתתה טעמא דחזר ונשתתה הא לא חזר ונשתתה לא תנא נמי פקח ונסתמא וחזר נתפתח אמר רב אשי דייקא נמי דקא תני כל שתחילתו וסופו בדעת ולא קתני כל שתחילתו וסופו בכשרות כשר ש"מ פ"י סומא בר דעת הוא ואינו נכלל בכלל זה ש"מ לא קאי האי כללאל אלא אשארא בלא סומא:

הוא שיהא גדול עומד על גביו. פ"י ר"י א"עוהו הוא דאמר עדי מסירה כרתי והאי וכתב לה על כתיבת הגט קאמר ובעי דליהוי לשמה וכיון גדול עומד על גביו ואומר להן כתבוהו לשם פלוני ופלונית כשר א"ל רב נחמן אלא מעתה נביר וישראל עומד על גביו הכי נמי דכשר וכ"ת הכי נמי והתניא נביר פסול נביר אדעתא דנפשיה קעביר פ"י ולא מהני ביה ישראל עומד על גביו ורב יהודה אמר שמואל והוא ששייר מקום התורף ור' א"עוהו הוא וסיפא דקתני שאין קיום הגט אלא בחתמו היינו עדי מסירה דרוב גיטין נמסרין בפני החותמין: הכל כשרים וכו' בשלמא חרש שוטה וקטן לאו בני דיעה נינהו ובעינן שיהא השליח בר דעת דומיא דשולחו וכמו שאין הקטן עושה שליח לעצמו כך אינו נעשה שליח לאחרים ואפילו למי"ד לקמן בפי התקבל (סד): דקטן וזה לעצמו החם הוא משום דוביית קטן מדרבנן אבל לאחרים אינו וזה עדי שביא שמי שערות נביר נמי לאו בר כריתא הוא ובמ"מ דלנפשיה לא חזי לא מצי למיבעי לאחרני אלא סומא מ"ט לא ואסיק רב יוסף הכא בחוצה לארץ עסקינן ומשום דבעי למימר בפני נכתב ובפני נחתם ולא מצי א"ל אביי אלא מעתה פקח ונסתמא דמצי אמר הכי נמי דכשר וכ"ת הכי נמי והא קתני פקח ונסתמא וחזר נתפתח חזר נתפתח אין לא חזר נתפתח לא. ה"ה דא"ע"ג דלא חזר נתפתח ואידי דקתני שפוי ונשתתה חזר ונשתתה דטעמא דחזר ונשתתה הא לא חזר ונשתתה לא תנא נמי פקח ונסתמא וחזר נתפתח אמר רב אשי דייקא נמי דקא תני כל שתחילתו וסופו בדעת ולא קתני כל שתחילתו וסופו בכשרות כשר ש"מ פ"י סומא בר דעת הוא ואינו נכלל בכלל זה ש"מ לא קאי האי כללאל אלא אשארא בלא סומא:

הוא שיהא גדול עומד על גביו. ואומר לו כחזק לזרוך פלוני. דקסבר ר"ה מתני' ר"א היא דבעי כתיבה לשמה וסיפא דקאמר שאין קיום הגט אלא בחתמו היינו עדי מסירה דרוב גיטין נמסרין בפני החותמים ואמליעמא קאי ולא ארישא לאכשורי כתיבת חרש בלא גדול על גביו: **לדעסיה דנפשיה עבד.** דהא גדול הוא ויש בו דעת ואע"פ שזה אומר לו כן שמה הוא גמר בלבו לשם אחר אבל קטן אין בו דעת אלא לשמה שזה מלווהו: **לאו מילתא היא דאמרי.** אלא מעתה עובד כוכבים וישראל עומד כו' דהוא ס"ל דפסול ודאי כשר הוא ואפילו אין ישראל עומד על גביו. וגבי חרש שוטה וקטן נמי ליתא לדרכ הונא דא"ע"ג דאין גדול עומד על גביו נמי כשר דמתני' ר"מ היא דלא עבי כתיבה לשמה דדרש וכתב דקראי אסתמינת עדים: **דמדקפסיל ליה לעובד כוכבים.** כפיפא דמתני': **לענין הנכסה.** לפי שאינו בחזקת גיטין וקידושין ואין אדם נעשה שליח לדבר שאינו שייך בו וגבי כתיבה שייכה ש"מ דוקא קתני בהנאה ובכתיבה כשר דקתני טעמא שאין קיום הגט אלא בחתמו ולא איכפת לן אס נכתב שלא לשמה דאי תנא ושייר הו ליה נמי לשיורי כפיפא: **ההיא.** דתניא פסול: **ר"א היא דאמר עדי מסירה כרתי.** וסתמינת עדים וסתמינת עדים אינה מן הסוגה הילכך וכתב לה אכתב הגט ובעינן כתיבה לשמה: והא ודאי. כי כתיבה עובד כוכבים לאו לשמה הוא לעובד כוכבים אדעתא דנפשיה קעביר ומשום הכי תניא פסול: **אמר רב נחמן אומר היה כו'.** אסתמא דמילתא היא וכן מסתבר ואית דגריסי והא ודאי עובד כוכבים כו' בלשון קושיא ופרכינן אהא דאמר רב נחמן עובד כוכבים כשר אמר רב נחמן כו' תירוץ הוא: **כשהוא כושבו כאלו כושבו לשמה.** הכי משמע **כאלו כושבו לשמה** ונתפתח שוטה ונשתתה פסול אבל פקח ונתתתה שפוי ונשתתה פתוח ונסתמא כשר זה הכלל כל שתחילתו וסופו בדעת כשר: **גמ' בשלמא** חרש שוטה וקטן דלאו בני דיעה נינהו עובד כוכבים נמי דלאו בר היתרא הוא אלא סומא אמאי לא אמר רב ששת לפי שאינו יודע ממי נומרו ולמי נתנו מתקיף לה רב יוסף היאך סומא מותר באשתו היאך בני אדם מותרים בנשותיהם בלילה אלא במביעות עינא דקלא הכא נמי במביעות עינא דקלא אלא א"ר יוסף יהכא בחוצה לארץ עסקינן דבעי למימר בפני נכתב ובפני נחתם ולא מצי למימר א"ל אביי אלא מעתה פקח ונסתמא דמצי אמר הכי נמי דכשר והא קתני חזר ונתפתח אין לא חזר ונתפתח לא יה"ה דאף על גב דלא חזר ונתפתח ואידי דקתני שפוי ונשתתה חזר ונשתתה טעמא דחזר ונשתתה הא לא חזר ונשתתה לא תנא נמי פקח ונסתמא וחזר נתפתח אמר רב אשי דייקא נמי דקא תני כל שתחילתו וסופו בדעת ולא קתני כל שתחילתו וסופו בכשרות כשר ש"מ פ"י סומא בר דעת הוא ואינו נכלל בכלל זה ש"מ לא קאי האי כללאל אלא אשארא בלא סומא:

תורה אור השלם

1. פי יקח איש אשה וקבעלה ונתן לה לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר בריית ונתן בקדה ושלחה מביתו:
 דברים כד א

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ה"ה ר"ב הרע וכו'. ע"י משנת מהרי"ל כ"ג ס' מה"ע:

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה מקמני ספא וכו' תחילה לחזרה מני כלי' ותינת דלא נמחק:

מוסף רש"י

אפילו מצאו באשפה. ולא נכתב לשם אשה בלא (קמ"ט כ"ג). כל גט שנכתב שלא לשמה אשה, שלא לשם האשה האלה, שנכתב לשם אחרת שמה כשם זו פסול. דמכיון וכתב לה לשמה (ובח"ט ב:) חזין מחרש שוטה וקטן. ללאו בני דעה נינהו ואין יכולין לעשות (ז"ל ליעשות) שליח לגרשה, כדמיינן בקדושין (מ"ב). דאין קטן נעשה שליח, והוא הדין לעבד (דע"ל ה.) שאין כהם דעת ואין שליחותם בלתי שוטה (ע"ל ט.). שבתועות עיניו דקלא. שבידעו להסירה בקול (חולין י"ד.).

מוסף תוספות

א. ובח"ט. מוס' ה"ה"ש. ב. דחיק לתרובה כרימ'. מוס' ה"ה"ש. ג. כתב לגרש את הגדולה. מוס' ה"ה"ש. ד. אלמא בכתיבה אידי. מוס' ה"ה"ש. ה. דתחילתו וסופו בכשרות כעניא. כע"ז: והרי זה צריך להעיד בפני נכתב. מ"מ. ו. דמדאורייתא אפי' קיום לא בעי, ורבנן הוא דאצורין. הכא משום שוטה (ע"ל ט.). דהקילו בו חכמים. מוס' ה"ה"ש. ז. להביא גיטה. מוס' ה"ה"ש.

לצית אבות י' אחד לוקח לכולן: לאו לא חזר ונסתמא לא. דטעמא משום דעה הוא ורין להיות צן דעת לעשות שליחותו: דיקא נמי. דלגבי פתוח ונסתמא לא תנא דוקא חזר ונתפתח: מדקסני סיפא כו'. אלמא היכא דטעמא משום דעה הוא דבעינן תחלה וסוף אבל סומא לא הו טעמא משום דעה ולא דבעינן תחילה וסוף אלא תחילה לחזיה (ב) דלא מצי למימר צפני נכתב. דאי צסומא נמי דוקא יתני כל שתחילתו וסופו בכשרות: מהו שיעשה שליח. לאשה. עבד של כל אדם מהו שיעשה שליח לאשה בעלמא: לקבל גט מיד בעלה. ותהא מגורשת צקבלמו. וה"ה נמי להולכה דכולה חדא טעמא היא אלא כך היתה השאלה צצית המדרש: מדקפסיל לעובד כוכבים. צצמתני' בהנאה ולא תנא עבד:

מכלל

